VIIKONVAIHDE

VIIKON ÄLÄHDYS

Pimeässä näkee muistikuvien valossa.

PÄHKINÄ

SUDOKU

Taso: Keskivaikea

			8			4	9	1
9					7			
						8		5
5	9		3				4	
		7	2		8	6		
	8				1		3	7
7		6						
			6					3
8	3	1			2			

Sudoku-tehtävän 399 ratkaisu.

2	6	3	4	7	5	8	1	9
8	9	7	2	1	3	4	5	6
5	1	4	8	6	9	2	7	3
9	8	6	5	3	4	7	2	1
4	3	2	1	9	7	6	8	5
7	5	1	6	2	8	3	9	4
3	4	9	7	5	2	1	6	8
6	7	8	9	4	1	5	3	2
1	2	5	3	8	6	9	4	7

Tehtävä numero 400.

Täytä ristikko siten, että jokaisella pysty- ja vaakarivillä (ja paksuilla viivoilla rajatuissa 3 x 3 laatikoissa) on jokainen luku yhdestä yhdeksään. Kerran ja vain kerran! Apua Sudokun ratkaisuun osoitteessa: www.sudoku.org.uk

EDELLISEN RISTIKON RATKAISU

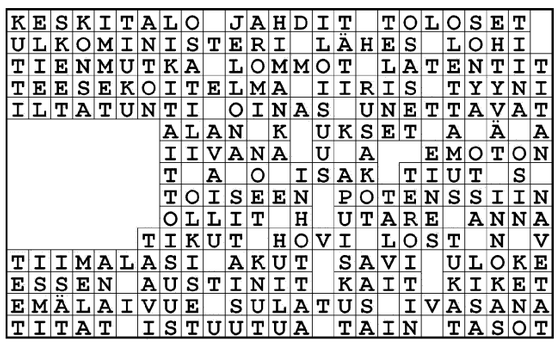

Kurpitsaennätykset paukkuvat

Jättikurpitsoiden ennätyspainot ovat kaksinkertaistuneet viidentoista vuoden välein. Tärkein syy kasvuvauhtiin on ollut harrastajien kasvinjalostus.

JOENSUU

Puutarhuri **Yrjö Vähäkallio** kylvi ennen vappua ruukkuihin sittiäisen kokoiset jättikurpitsan siemenet. Suomen Jättikasvisyhdistykseltä saatuihin siemenpusseihin oli merkitty ”isä- ja äitikurpitsoiden” painot.

Suurin vanhemmista painoi yli tuhat paunaa eli miltei viisisataa kiloa.

”Heti näki, että nyt on erikoislaatuinen lajike kyseessä. Kasvunopeus oli hämmästyttävä”, kertoo Joensuun kasvitieteellisessä puutarhassa Botaniassa työskentelevä Vähäkallio.

Toukokuun puolivälissä kaksi taimea istutettiin Botanian pihalle harson alle. Kesäkuussa harso otettiin pois. Pölytyksen hoitivat hyönteiset, joten ei voi olla varma, ovatko Botanian kurpitsoiden siemenissä jättiperimä tallella.

Vähäkallio kuitenkin arvelee perimän säilyneen, sillä jättiläiset kukkivat muita kurpitsoita aiemmin.

Botanian kurpitsantaimet kasvavat aurinkoisella kolmenkymmenen neliön tontilla. Maahan Vähäkallio lisäsi kananlantaa noin kilon neliölle. Kastelua kasvit tarvitsivat alkukesällä sekä heinä–elokuun kuivan jakson aikana.

Kasvatus yksinkertaista

Jättikurpitsan kasvatus ei eroa olennaisesti tavallisen kurpitsan kasvatuksesta, sanoo Suomen Jättikasvisyhdistyksen puheenjohtaja **Armi Lindell**. Tarvitaan vain enemmän kaikkea: lämpöä, ravinteita, vettä ja tilaa.

Lindell suosittelee jättikurpitsalle katetta ja kohopenkkiä.

”Niillä maa pysyy kosteana ja lämpöisenä. Viljelyn voi aloittaa hieman aiemmin kuin tasamaalla.”

Omaa yli 360-kiloista jättiään pernajalainen Lindell vaali kasvihuoneessa. Se otti nimiinsä Suomen ennätyksen vuonna 2009. Lämmöllä hoidettu kurpitsa lihoi parhaimmillaan lähes kymmenen kiloa päivässä.

Jättikurpitsalle on syytä varata vähintään kymmenen neliötä kasvutilaa. Lannoitteeksi sopii esimerkiksi peräkärryllinen hevosenlantaa, kerrotaan Jättikasvisyhdistyksen nettisivuilla.

Kasvukautta voi pidentää alku- ja loppupäästä harsoilla tai kasvihuoneella.

Vettä kurpitsa voi hörppiä pari sataa litraa viikossa. Sivuversojen multaaminen tehostaa kasvin veden ja ravinteiden saantia.

Ennätyksiä vähän väliä

Ennätyskurpitsoiden koko on kasvanut ällistyttävää vauhtia.

Maailman kurpitsaennätys ylsi 1980-luvun alussa hädin tuskin 200 kiloon. Vuonna 1996 ylittyi 450 kiloa. Viime vuonna meni rikki taas yksi amerikkalaisten haamuraja, 2 000 paunaa eli 900 kiloa.

Lindell tietää kertoa, että tänä vuonna Euroopassa on kasvatettu ensimmäinen yli tuhatkiloinen kurpitsa. Pienen halkeaman takia se ei kuitenkaan pääse Guinnessin ennätyskirjaan.

Suomalaiset eivät jää kauas maailmanennätyksestä. Vuosi sitten kuopiolaiskurpitsa paisui peräti 716-kiloiseksi.

Tärkein tekijä yhä uusien kurpitsaennätysten synnyssä on kontrolloitu pölytys, jolla varmistetaan perimän siirtyminen. Olennaista ovat myös juuri oikeanlaiset olot.

Syötävä hedelmä

Vähäkallio kokeili jättikurpitsan kasvatusta silkasta mielenkiinnosta. Ennätyksiä hän ei lähtenyt hätyyttelemään. Saattaa kuitenkin olla, että Joensuun ennätys menee noin 140-kiloisten isomuskurpitsoiden nimiin.

”Onhan tämä vähän hömppää ja yleisön kosiskelua”, Vähäkallio naurahtaa hedelmistä, joiden vieressä turistit mielellään kuvauttavat itsensä.

Toinen kurpitsoista näkyy tielle, josta ohikulkijat tiiraileevat ihmetystä.

”Tämä on myös esimerkki kasvinjalostuksen mahdollisuuksista. Eivätkä tätä työtä tee ammattilaiset vaan harrastajat”, Vähäkallio muistuttaa.

Sadonkorjuun jälkeen kurpitsat saavat olla jonkin aikaa Botanian sisätiloissa kävijöiden ihmeteltävänä. Sitten edessä on pilkkomistalkoot. Siemenet Vähäkallio aikoo jakaa jättikurpitsan kasvatuksesta kiinnostuneille.

Jättikurpitsoiden jalostuskriteereihin ei kuulu maku, mutta Armi Lindellin mukaan jättiläiset ovat syötäviä siinä missä muutkin kurpitsat.

”Niistä voi tehdä hilloja, pikkelssiä, raastetta sämpylä- ja kakkutaikinoihin ja niillä voi soseuttaa keittopohjia”, hän luettelee.

TOPI LINJAMA

Jättikasvisten SM-kisat järjestetään lauantaina 28.9. Kouvolan Elimäellä Mustilassa. Kurpitsoiden punnitus alkaa klo 12.

JAAKKO KILPIÄINEN

Puutarhuri Yrjö Vähäkallio mittaa jättikurpitsaa. ”Tämä on esimerkki kasvinjalostuksen mahdollisuuksista. Eivätkä tätä työtä tee ammattilaiset vaan harrastajat.”

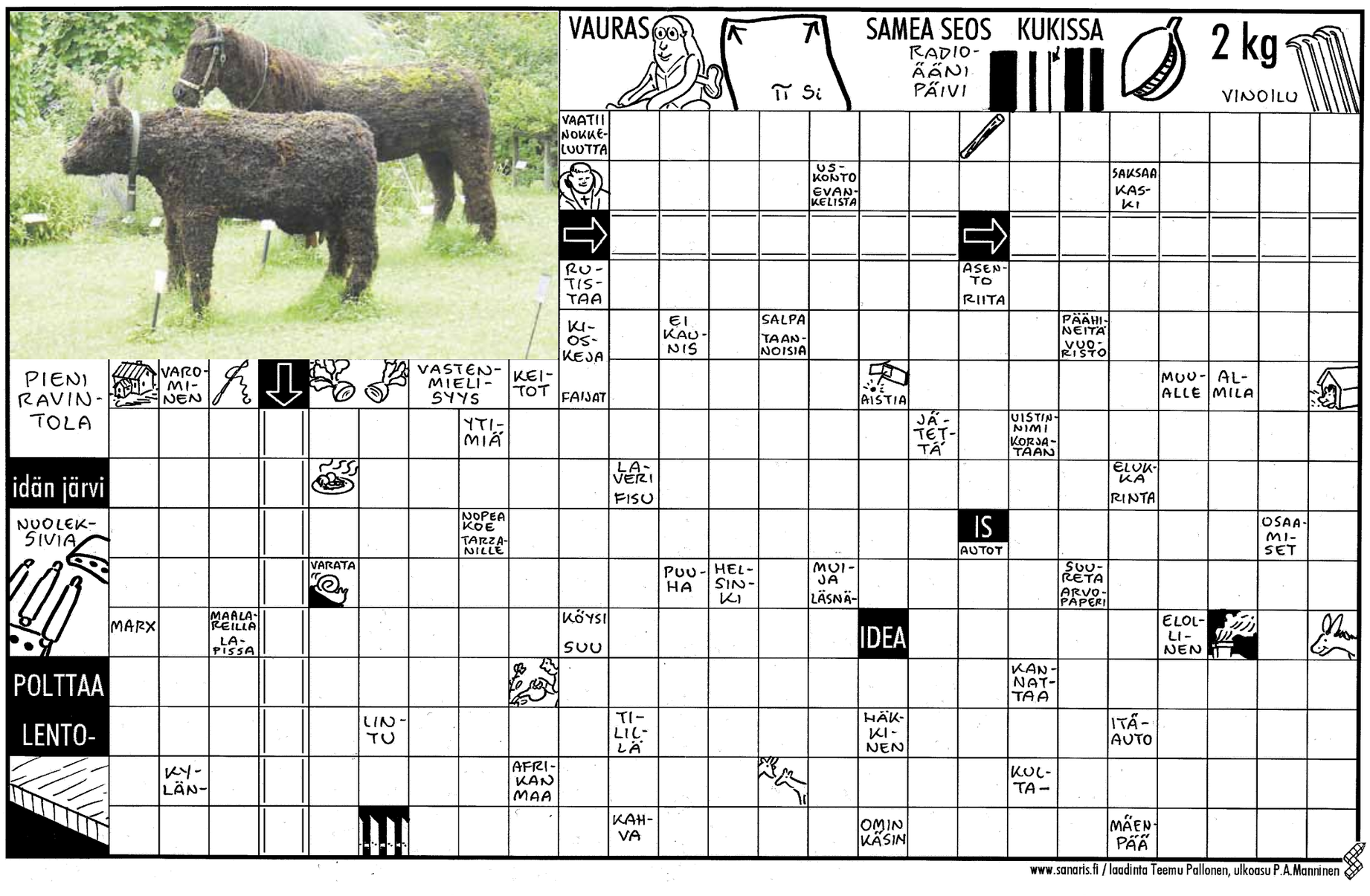

www.sanaris.fi / laadinta Teemu Pallonen, ulkoasu P.A.Manninen